

Somfai László (1934–2026)

Életének 92. évében, 2026. február 11-én elhunyt Somfai László Széchenyi-díjas zenetörténész, a Haydn- és Bartók-kutatás nemzetközi szaktekintélye, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az ELTE HTK Zenetudományi Intézet és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professor emeritusa. Hosszú pályája során a magyar és nemzetközi zenetudomány meghatározó személyiségévé vált. A Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság alapító elnöke (1994–1998), illetve 1997 és 2002 között a Nemzetközi Zenetudományi Társaság elnöke. Külföldi szakmai elismertségét ugyancsak jelzi, hogy az American Academy of Arts and Sciences külföldi tagja (1997), a British Academy levelező tagja (1998); az American Musicological Society választott levelező tagja (1988), a Zentralinstitut der Mozartforschung (Salzburg) és a Joseph-Haydn-Institut (Köln) tagja. Díjai között pedig az 1999-ben elnyert Széchenyi-díj mellett szerepel még Akadémiai Díj (1961), Erkel Ferenc-díj (1972), ASCAP-Deems Taylor award (1996), a Magyar Érdemrend Középkeresztje (2015).

1963-tól az MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívumának munkatársa, majd 1972-től hivatalos nyugdíjazásáig, 2005-ig vezetője. Ám archívumi munkaszobájában azóta is aktív munkatársként, napi rendszerességgel dolgozott. Szinte az utolsó pillanatig kivételes felelősségérzettel vett részt a szakmai életben, segítette az általa alapított Bartók-összkiadás (*Bartók Béla zeneműveinek kritikai összkiadása*) munkálatait és dolgozott Bartók-műjegyzékén (*Béla Bartók Thematic Index*), melynek lezáratlan, ám legnagyobbbrészt mintaszerűen kidolgozott kézírata kollégái számára nélkülözhetetlen kalauz a művek keletkezéstörténetéhez és kézírataihoz. A Zeneakadémia zenetudományi tanszakán 1969-től tanított, és 2024-ben saját maga döntött úgy, hogy lezárja 55 éven át tartó folyamatos és kiemelkedő jelentőségű oktatói tevékenységét. Tavaly készült életút-interjújában (Hivatása: kutató – Somfai László) két, közel egymás után, rangos amerikai kiadóknál megjelent, de magyarul is olvasható munkáját, a Haydn zongoraszonátáiról írott műfajmonográfiáját (*The Keyboard Sonatas of Joseph Haydn. Instruments and Performance Practice, Genres and Styles*. University of Chicago Press, 1995) és a Bartók kompozíciós módszeréről írott összefoglaló könyvét (*Béla Bartók: Composition, Concepts, and Autograph Sources*. University of California Press, 1996) emelte ki. Páratlanul gazdag bibliográfiájában – a Magyar Tudományos Művek Tára 469 publikációját listázza – itthon és külföldön megjelent könyvei és tanulmányai mellett meghatározó jelentőségűek kritikai és Urtext-kottakiadásai, zeneszerzői kéziratokról készült kommentált hasonmás kiadásai és úttörő jellegű történeti hangfelvétel-közreadásai és elemzései is. Vizsgálati módszere különösen a notáció és az előadói gyakorlat (Aufführungspraxis) összefüggéseinek tanulmányozásában iskolát teremtő. Távozásával hatalmas űrt hagy maga után a zenetudományban. Tanítványai, közvetlen munkatársai különös szeretettel fogják őrizni emlékét.

(Vikárus László)